

Ψήφισμα της Επιτροπής των Περιφερειών με θέμα «Θέσπιση εγγυήσεων για τη νεολαία»

(2013/C 62/03)

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

- έχοντας υπόψη την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής της 5ης Δεκεμβρίου 2012 σχετικά με σύσταση του Συμβουλίου για τη θέσπιση εγγυήσεων για τη νεολαία (COM(2012)0729),
- έχοντας υπόψη το ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 16ης Ιανουαρίου 2013 για τη θέσπιση εγγυήσεων για τη νεολαία (2012/2901(RSP)),
- έχοντας υπόψη την ανακοίνωση της Επιτροπής «Νεολαία σε κίνηση» (COM(2010)477),
- έχοντας υπόψη την αντίστοιχη γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών (CdR 292/2010 fin),

Εκτιμώντας ότι:

- η οικονομική κρίση είχε ως αποτέλεσμα την αύξηση της ανεργίας των νέων στην ΕΕ σε απαράδεκτα υψηλό επίπεδο, καθώς 5,7 εκατομμύρια νέοι είναι σήμερα άνεργοι,
- ο αριθμός των νέων χωρίς απασχόληση, εκπαίδευση ή κατάρτιση (ΕΑΕΚ) ανέρχεται σήμερα σχεδόν σε 7,5 εκατομμύρια, το δε σχετικό κόστος αντιπροσωπεύει το 1,2 % του ΑΕγχΠ της ΕΕ ⁽¹⁾,
- η θέσπιση εγγυήσεων για τη νεολαία θα συνέβαλε στην επίτευξη τριών από τους πέντε πρωταρχικούς στόχους της στρατηγικής "Ευρώπη 2020", μειώνοντας τα ποσοστά των ατόμων που εγκαταλείπουν πρόωρα το σχολείο και των ατόμων που κινδυνεύουν από τη φτώχεια και τον κοινωνικό αποκλεισμό, και αυξάνοντας τον αριθμό όσων έχουν ολοκληρώσει κύκλο ανώτατης εκπαίδευσης,
- η εφαρμογή των εγγυήσεων για τη νεολαία σε όλη την ευρωζώνη δεν θα υπερέβαινε τα 21 δισ. ευρώ, ήτοι περίπου το 0,45 % των κρατικών δαπανών της ευρωζώνης ⁽²⁾,
- πολλά κράτη μέλη δεν έχουν κατορθώσει να ανταποκριθούν στις εκκλήσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου να θεσπίσουν εγγυήσεις για τη νεολαία, με στόχο την αύξηση του ποσοστού απασχόλησης των νέων,
- η θέσπιση εγγυήσεων για τη νεολαία αποτελεί βασικό τμήμα της δέσμης μέτρων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την απασχόληση των νέων,

1. επικροτεί την αποφασιστικότητα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής να δώσει νέα ώθηση στην αντιμετώπιση της ανεργίας των νέων, ενός πολύπλευρου προβλήματος, η λύση του οποίου απαιτεί επειγόντως συντονισμένη και ολοκληρωμένη πολιτική προσπάθεια. Για το σκοπό αυτόν, υποστηρίζει την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σχετικά με σύσταση του Συμβουλίου για τη θέσπιση εγγυήσεων για τη νεολαία, καθώς αυτή θα αποτελέσει σημαντικό εργαλείο στον αγώνα κατά της ανεργίας των νέων·

2. υπενθυμίζει ότι στη γνωμοδότησή της ⁽³⁾ υποστήριξε ένθερμα τον στόχο να παρέχεται σε όλους τους νέους δυνατότητα εργασίας, επαγγελματικής κατάρτισης ή επιμόρφωσης σε ένα πανεπιστήμιο ή

κολλέγιο, εντός τεσσάρων μηνών από το τέλος της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, όπως ορίζεται στην εμβληματική πρωτοβουλία «Νεολαία σε κίνηση» της στρατηγικής «Ευρώπη 2020»·

3. προτείνει τα προγράμματα παροχής εγγυήσεων για τη νεολαία - ιδίως δε τα στοιχεία τους που αφορούν την απασχόληση, την μαθητεία ή την πρακτική άσκηση - να επεκταθούν στους νέους πτυχιούχους, ηλικίας έως και 30 ετών·

4. τονίζει τον σημαντικό ρόλο των περιφερειακών και των τοπικών αρχών στους τομείς των πολιτικών απασχόλησης, κατάρτισης και εκπαίδευσης, όπως επιβεβαιώθηκε στη διάσκεψη που διοργάνωσε η ΕτΠ στις 13 Δεκεμβρίου 2012 σχετικά με την εμβληματική πρωτοβουλία «Νεολαία σε κίνηση» της στρατηγικής «Ευρώπη 2020»·

5. χαιρετίζει την έμφαση που δίνει η Επιτροπή σε προσεγγίσεις βασιζόμενες σε εταιρικές σχέσεις για την εισαγωγή και την υλοποίηση προγραμμάτων παροχής εγγυήσεων για τη νεολαία. Ωστόσο, τονίζει ότι οι εν λόγω εταιρικές σχέσεις πρέπει να αναπτύσσονται από το πρώτο στάδιο της ανάπτυξης πολιτικής και να συμμετέχουν σε αυτές όλοι οι ενδιαφερόμενοι φορείς και ιδίως οι τοπικές και οι

⁽¹⁾ Βλ. την έκθεση του Eurofound «NEETs - Young people not in employment, education or training: Characteristics, costs and policy responses in Europe [ΕΑΕΚ - Νέοι εκτός απασχόλησης, εκπαίδευσης ή κατάρτισης: Χαρακτηριστικά, κόστος και πολιτικές απαντήσεις στην Ευρώπη]», <http://www.eurofound.europa.eu/pubdocs/2012/54/en/1/EF1254EN.pdf>.

⁽²⁾ Μελέτη της ΔΟΕ / Διεθνούς Ιδρύματος Μελετών της Εργασίας με τίτλο «EuroZone job crisis: trends and policy responses [Η κρίση της απασχόλησης στην ευρωζώνη: τάσεις και πολιτικές απαντήσεις]», 2012 http://www.ilo.org/global/research/publications/WCMS_184965/lang-en/index.htm.

⁽³⁾ CdR 292/2010 fin

περιφερειακές αρχές. Μέχρι στιγμής, οι εν λόγω αρχές έχουν μείνει σε μεγάλο βαθμό εκτός της διαδικασίας που αφορά τη στρατηγική «Ευρώπη 2020» και το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο, πράγμα που έχει σημαντικές επιπτώσεις στη δημοκρατική νομιμότητα και την αποτελεσματικότητα των μέτρων που ελήφθησαν·

6. συμφωνεί με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή ότι υπάρχει ανάγκη για έγκαιρη παρέμβαση και ενεργοποίηση σε ό,τι αφορά την απασχόληση των νέων και συμμερίζεται την άποψη ότι η αρχή της αμοιβαίας υποχρέωσης θα πρέπει να εφαρμόζεται σε πρώιμο στάδιο·

7. επιμένει ότι τα μέτρα στήριξης για την ένταξη στην αγορά εργασίας που αναπτύσσονται στο πλαίσιο της θέσπισης εγγυήσεων για τη νεολαία θα πρέπει οπωσδήποτε να περιλαμβάνουν γλωσσικές δεξιότητες καθώς και επαγγελματική εμπειρία, εφόσον βελτιώνουν την ικανότητα επαγγελματικής ένταξης και ενισχύουν την κινητικότητα της εργασίας στο εσωτερικό της ΕΕ·

8. τονίζει τη σημασία που έχει η σύνδεση των προγραμμάτων παροχής εγγυήσεων για τη νεολαία με τα προγράμματα για την κινητικότητα των νέων μεταξύ των κρατών μελών και τάσσεται υπέρ της ενίσχυσης του ρόλου της εμβληματικής πρωτοβουλίας «Νεολαία σε κίνηση» και των τοπικών και των περιφερειακών αρχών. Οι εν λόγω αρχές υλοποιούν συχνά προγράμματα κινητικότητας σε τοπικό επίπεδο και η υποστήριξη της καλύτερης διαπεριφερειακής συνεργασίας εκ μέρους της ΕΕ θα μπορούσε να οδηγήσει σε καλύτερα αποτελέσματα·

9. επικροτεί την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τη θέσπιση ευρωπαϊκής επαγγελματικής ταυτότητας, προκειμένου να απλοποιηθούν οι διαδικασίες αναγνώρισης των επαγγελματικών προσόντων· επιμένει ότι οι περίοδοι πρακτικής άσκησης, οι οποίες αποτελούν τμήμα της κατάρτισης των νομοθετικά ρυθμισμένων επαγγελματιών, ανεξαρτήτως του αν είναι αμειβόμενες ή όχι, θα πρέπει να αναγνωρίζονται σε όλη την ΕΕ και να κατοχυρώνονται με σύμβαση· αυτό είναι σημαντικό για τους νέους Ευρωπαίους, οι οποίοι πλήττονται σε ανησυχητικό βαθμό από την ανεργία και για τους οποίους η επαγγελματική κινητικότητα αποτελεί έναν ρεαλιστικό τρόπο ένταξης ή επανένταξης στην αγορά εργασίας·

10. τονίζει ότι είναι σημαντικό να ευαισθητοποιηθούν οι νέοι σε ό,τι αφορά τις δυνατότητες εκπαίδευσης, κατάρτισης ή απασχόλησης σε άλλα κράτη μέλη. Αυτές οι εμπειρίες μπορούν να διαδραματίσουν θεμελιώδη ρόλο στην ενίσχυση του πνεύματος ανεξαρτησίας και της υπευθυνότητάς τους, συμβάλλοντας παράλληλα στην ανάπτυξη νέων και καινοτόμων ιδεών·

11. τονίζει ότι η ΕΕ θα πρέπει να εξασφαλίσει την ισότιμη πρόσβαση όλων των νέων στα προγράμματα κινητικότητας και, ως εκ τούτου, συνιστά την παροχή υποστήριξης σε περιοχές με ιδιαίτερα γεωγραφικά χαρακτηριστικά, όπως οι αγροτικές και αραιοκατοικημένες περιοχές, ιδίως δε οι εξόχως απόκεντρες περιοχές και τα νησιά·

12. ωστόσο, εφιστά την προσοχή στο γεγονός ότι ο καλύτερος τρόπος για να αυξηθεί το ποσοστό απασχόλησης των νέων είναι να υπάρξουν κίνητρα για τη δημιουργία νέων θέσεων απασχόλησης, και τούτο σε όλα τα επίπεδα ειδικεύσης και όχι μόνο στους κλάδους που απαιτούν υψηλού επιπέδου προσόντα·

13. τονίζει ότι ένα από τα σημαντικά μέσα συνίσταται στη δημιουργία συστημάτων εναλλασσόμενης εκπαίδευσης και τη στήριξη των συστημάτων αυτών, στα οποία, ήδη από την αρχή των σπουδών, δημιουργούνται επαφές ανάμεσα στον σπουδαστή και τον μέλλοντα εργοδότη του·

14. τονίζει την ανάγκη εστίασης των μέτρων που ενισχύουν τις δεξιότητες και τις ικανότητες στην αντιμετώπιση της αναντιστοιχίας μεταξύ των αναγκών της αγοράς εργασίας και της προσφοράς δεξιοτήτων. Για αυτόν το σκοπό, η συνέχιση της εκπαίδευσης, η μαθητεία και η πρακτική άσκηση πρέπει να εστιάζονται στον στόχο της απασχόλησης. Επιπλέον, ο ρόλος που διαδραματίζουν οι εργοδότες στο πλαίσιο των προγραμμάτων παροχής εγγυήσεων για τη νεολαία, σε ό,τι αφορά τις απαραίτητες ευκαιρίες εξέλιξης της σταδιοδρομίας, είναι σημαντικός·

15. υπενθυμίζει ότι η Επιτροπή των Περιφερειών, στο πλαίσιο των προγραμμάτων βελτίωσης των δεξιοτήτων, απονέμει τον τίτλο της Ευρωπαϊκής Επιχειρηματικής Περιφέρειας (ΕΕΠ) βάσει προγραμμάτων παροχής εγγυήσεων για τη νεολαία. Ένας από τους βασικούς στόχους του βραβείου αυτού είναι η προώθηση του επιχειρηματικού πνεύματος και η υλοποίηση πολιτικών φιλικών προς τις επιχειρήσεις, που οδηγούν στη δημιουργία θέσεων εργασίας. Οι περιφέρειες ΕΕΠ δίνουν ιδιαίτερη σημασία στην ενδάρρυνση των νέων να γίνουν επιχειρηματίες·

16. επικροτεί την έμφαση που δίνει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στην ποιοτική απασχόληση, συνιστώντας στα κράτη μέλη να μεριμνήσουν ώστε τα προγράμματα παροχής εγγυήσεων για τη νεολαία να περιλαμβάνουν την προσφορά απασχόλησης καλής ποιότητας. Επιπλέον, η οικονομική κρίση δεν θα πρέπει να χρησιμοποιείται ως δικαιολογία για να χαλαρώνουν οι απαιτήσεις ασφάλειας και υγείας στην εργασία. Η ΕΠΠ υπογραμμίζει ότι πρέπει μν να εξασφαλίζεται ένα ελάχιστο επίπεδο προστασίας στους εργαζόμενους, σε εθνικό όμως επίπεδο, αρμόδιοι για τη σύναψη συμβάσεων είναι οι κοινωνικοί εταίροι που αποφασίζουν σχετικά με θέματα που άπτονται του εργατικού δικαίου. Οι κοινωνικοί εταίροι θα πρέπει να συμμετέχουν πλήρως στη διαμόρφωση του πλαισίου ποιότητας της απασχόλησης που θα προσφέρεται στο πλαίσιο των προγραμμάτων παροχής εγγυήσεων για τη νεολαία. Τονίζει ότι οι νέοι εκτίθενται περισσότερο στον κίνδυνο της φτώχειας, πράγμα που επιβεβαιώνει η ετήσια ανασκόπηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σχετικά με την απασχόληση και τις κοινωνικές εξελίξεις στην Ευρώπη (4)·

17. προτρέπει τα κράτη μέλη να εξασφαλίσουν τη στενή συμμετοχή εργοδοτών - και από τον ιδιωτικό τομέα - στην εφαρμογή της θέσπισης εγγυήσεων για τη νεολαία, προκειμένου να προσφέρονται όσο το δυνατόν περισσότερες ευκαιρίες στους νέους·

18. τονίζει ότι η ανεργία των νέων είναι ιδιαίτερα υψηλή σε κράτη μέλη που αντιμετωπίζουν επί του παρόντος σοβαρούς δημοσιονομικούς περιορισμούς. Ως εκ τούτου, υποστηρίζει την εστιασμένη και διαρκή υποστήριξη αυτών των κρατών μελών, εν ανάγκη με πρόσθετα χρηματοοικονομικά μέσα, για την αντιμετώπιση της πρόκλησης για κατάρτιση και υλοποίηση προγραμμάτων παροχής εγγυήσεων για τη νεολαία σε εθνικό επίπεδο, όπως προβλέπεται για παράδειγμα στο Σύμφωνο Ανάπτυξης του Ιουνίου του 2012·

(4) http://europa.eu/rapid/press-release_IP-13-5_el.htm?locale=en

19. συμφωνεί ότι, εν τη απουσία συγκεκριμένης πρόβλεψης για τη χρηματοδότηση των προγραμμάτων παροχής εγγυήσεων για τη νεολαία από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, η πρωτοβουλία θα πρέπει να συγχρηματοδοτείται με τη χρήση μέσων της πολιτικής συνοχής, ιδίως δε του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου. Ως εκ τούτου, συνιστά να μην γίνουν περικοπές στον προϋπολογισμό της πολιτικής συνοχής στο πλαίσιο του Πολυετούς Δημοσιονομικού Πλαισίου για την περίοδο 2014-2020.

20. καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τα κράτη μέλη να μεριμνήσουν ώστε οι μελλοντικές συμφωνίες εταιρικές σχέσης για την πολιτική συνοχής να λαμβάνουν επαρκώς υπόψη ειδικά την ανεργία των νέων και να προωθούν επίσης τα προγράμματα παροχής εγγυήσεων για τη νεολαία, αξιοποιώντας τα κονδύλια του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου για την εφαρμογή καλών πρακτικών και καινοτόμων προσεγγίσεων που έχουν ήδη εφαρμοστεί σε ορισμένα κράτη.

21. καλεί τα κράτη μέλη και τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης να καθιερώσουν τον αναγκαίο συντονισμό ανάμεσα στις υπηρεσίες απασχόλησης και τις υπηρεσίες παιδείας, ούτως ώστε οι νέοι που έχουν εγκαταλείψει το εκπαιδευτικό σύστημα και είναι άνεργοι να μπορούν να επωφελούνται από τους ευρωπαϊκούς πόρους που διατίθενται για πολιτικές δράσεις σχετικές με την κατάρτιση και τη νεολαία, ειδικότερα δε για να προωθηθεί η ειδικότητά τους με εκπαιδευτικά προγράμματα «δεύτερης ευκαιρίας».

22. καλεί τα κράτη μέλη να υποβάλουν εθνικά σχέδια για την απασχόληση κατά το 2013, στα οποία να περιλαμβάνεται επίσης η πρόοδος όσον αφορά την εισαγωγή και την υλοποίηση εγγυήσεων για τη νεολαία.

23. απευθύνει έκκληση για την εισαγωγή και την υλοποίηση προγραμμάτων παροχής εγγυήσεων για τη νεολαία έως τον Ιανουάριο του 2014 το αργότερο.

24. αναγνωρίζει ότι η εξασφάλιση ποιοτικής απασχόλησης στους νέους δεν μπορεί να επιτευχθεί χωρίς τη βελτίωση της γενικής οικονομικής κατάστασης. Ως εκ τούτου, καλεί τα κράτη μέλη να εφαρμόσουν πολιτικές με στόχο την τόνωση της ανάπτυξης και της δημιουργίας θέσεων εργασίας γενικά, καθώς και της ειδίκευσης των άνεργων νέων που έχουν εγκαταλείψει το εκπαιδευτικό σύστημα χωρίς κανένα πτυχίο, παράλληλα με τα μέτρα που σχετίζονται με τη θέσπιση εγγυήσεων για τη νεολαία. Σε αυτό το πλαίσιο, επικροτεί την ενσωμάτωση αυτής της πρωτοβουλίας στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου.

25. καλεί τα κράτη μέλη να λάβουν σοβαρά υπόψη τη σύσταση της Επιτροπής να εξασφαλίσουν την ευρύτερη δυνατή ευαισθητοποίηση σχετικά με τις διαθέσιμες νέες υπηρεσίες και τα μέτρα υποστήριξης στο πλαίσιο των προγραμμάτων παροχής εγγυήσεων για τη νεολαία, έναν τομέα στον οποίο η συμμετοχή των τοπικών και των περιφερειακών αρχών έχει κρίσιμη σημασία, λόγω του ενεργού τους ρόλου στην εφαρμογή τέτοιων προγραμμάτων.

26. καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να δημιουργήσει έναν αποτελεσματικό μηχανισμό υποστήριξης των κρατών μελών στην υλοποίηση της θέσπισης εγγυήσεων για τη νεολαία, συμπεριλαμβανομένης της ανταλλαγής βέλτιστων πρακτικών και εμπειρογνώμοσύνης, ζητά δε τη συμμετοχή της ΕτΠ σε αυτή τη διαδικασία.

27. προτείνει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή να ανάγει την πρόταση για τη θέσπιση εγγυήσεων για τη νεολαία σε προτεραιότητα επικοινωνίας για το 2013 και να χρησιμοποιηθούν ευρέως τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης για την επίτευξη αυτού του σκοπού.

28. αναθέτει στον Πρόεδρο της Επιτροπής των Περιφερειών να υποβάλει το παρόν ψήφισμα στον Πρόεδρο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, τον Πρόεδρο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, τον Πρόεδρο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, την ιρλανδική Προεδρία του Συμβουλίου της ΕΕ και τη λιθουανική Προεδρία του Συμβουλίου, η οποία έπεται της ιρλανδικής.

Βρυξέλλες, 1 Φεβρουαρίου 2013.

Ο Πρόεδρος
της Επιτροπής των Περιφερειών
Ramón Luis VALCÁRCEL SISO